

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni B. G. (1), reprezentowana przez fachowego pełnomocnika, wniosła o ustalenie, że w skład majątku wspólnego B. G. (1) i E. G. wchodzi nieruchomości gruntowe oznaczone jako działki o numerach: 50/2 (o pow. 6.6070 ha), 50/3 (o pow. 0.2990ha), położone we wsi T. oraz działka oznaczonej w ewidencji gruntów 101 (o pow. 0.9840), położona we wsi T., dla której Sąd Rejonowy w Wysokiem Mazowieckiem prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Wnosiła o ustalenie że w skład spadku po E. G. wchodzi udział ? części w majątku wyżej opisanym oraz o dokonanie podziału majątku wspólnego i działu spadku, w ten sposób, że prawo własności majątku szczegółowo opisanego wyżej przyznać B. G. (1), - bez spłat i dopłat na rzecz A. G., D. G., G. G. (1), K. G., Z. G., M. J. oraz o zasądzenie od wnioskodawczyni B. G. (1) tytułem spłat na rzecz uczestnika M. G. (1) stosownej kwoty - którą wniosła o rozłożenie na 2 lub 3 raty płatne w terminach 3,6,12 miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia. Wnosiła o zasądzenie od uczestników na rzecz wnioskodawczyni kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Uczestnicy: A. G., G. G. (1), K. G., D. G., M. J. przychylił się do stanowiska wnioskodawczyni (k. 66v).

Uczestnik A. G. dodatkowo wnosił o zaliczenie w skład masy spadkowej wartości nakładów poczynionych przez niego oraz ich rozliczenie przez przyznanie mu stosownej spłaty wyłącznie od uczestnika M. G. (1) (k. 71-72). Wnosił również o rozliczenie kosztów pogrzebu i pochówku E. G. w kwocie 14.000 zł i zasądzenie na jego rzecz stosownej kwoty wyłącznie od M. G. (1) (k. 359, 380). Wnosił o obciążenie uczestnika M. G. (1) kosztami postępowania w całości (k. 359).

Uczestnik M. G. (1) poparł wniosek co do zasady. Wskazał, że w skład spadku wchodzi również: Traktor URSUS C360, samochód C. (...) . (k. 22). Wnosił o rozliczenie dochodu uzyskanego z prowadzenia gospodarstwa rolnego od dnia otwarcia spadku do dnia wyrokowania (z uwzględnieniem dochodu z dzierżawy gruntów rolnych) - k. 106. Cofnął wniosek o rozliczenie dopłat do gruntów (k. 509v). Wnosił o rozliczenie darowizny poczynionej na rzecz M. J. (k. 405v). Wnosił o obciążenie kosztami postępowania każdego z zainteresowanych we własnym zakresie (k. 380).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 3.10.1975 r. B. z d. S. i E. G. zawarli związek małżeński. Małżonkowie nie zawierali żadnych umów majątkowych, ani nie określali swych udziałów w majątku wspólnym odmiennie od zasad ustawowych.

W dniu 24 stycznia 2013 r. E. G. zmarł. Postanowieniem z 30 sierpnia 2013 r., w sprawie VI Ns 497/13 Sąd Rejonowy w Zambrowie VI Zamiejskowy Wydział Cywilny w W. Mazowieckiem stwierdził, iż spadek po E. G. zmarłym 24 stycznia 2013 r. w B., ostatnio stale przed śmiercią zamieszkałym w T. na podstawie ustawy nabyła żona B. G. (1) w 7/28 częściach oraz dzieci: A. G., M. G. (1), Z. G., G. G. (1), K. G., D. G., M. J. każde z nich po 3/28 częściach.

W dniu 24 sierpnia 1977 r. B. G. (2) nabył z mocy prawa własność działki nr (...) oraz działki (...), po powierzchni 7.890 ha, położonych w T..

W dniu 24 marca 1978 r. na podstawie umowy przekazania własności i posiadania gospodarstwa rolnego (Nr (...)) zawartej pomiędzy B. i S. G. a E. i B. małżonkami G. - B. i E. G. nabyli do majątku wspólnego nieruchomości gruntowe położone we wsi T., o łącznej powierzchni 7,8900 ha, składające się z działek nr (...) oraz o powierzchni 0.466 ha, położone w Ł. oznaczone nr 1. W dniu 29 listopada 1978 r. z działki nr (...) została wydzielona działka na 50/2 o pow. 6.607 ha oraz 50/3 o pow. 0.299 ha.

Działki nr (...) warte ą aktualnie 474.175 zł. Na działce nr (...) znajdują się drzewa liściaste: wiąz 24 sztuki, olsza 8 sztuk, topola 1 sztuka, świerk 1 sztuka w wieku 40 do 50 lat. Drzewa nie stanowią zwartego drzewostanu, występują

pojedynczo na części działki, która faktycznie jest użytkowana jako pastwisko. Wartość drzew zwiększa wartość masy spadkowej o 3.366 zł.

Działki nr (...) położone w T. w okresie od 16 maja 2005 r. do 16 maja 2015 r. były wdzierżawiane D. Z. i A. Z. z czynszem dzierżawnym 1.381,20 zł rocznie. Tytułem czynszu dzierżawnego B. G. (1) od dnia otwarcia spadku tj. 24 stycznia 2013 r. pobrała z tego tytułu kwotę 3.187,38 zł.

Uczestnik A. G. sfinansował budowę płotu drewnianego w słupkach metalowych na fundamencie, budowę pralni, łazienki w oborze, wymianę okien w oborze, wykonanie posadzki z terakotą w pralni i łazience (w oborze), glazury w łazience, wymianę wrot i drzwi, rozplantowanie ziemi ze stawu oraz zasianie trawą gruntu - wartość rynkowa przedmiotowych nakładów wynosi 15.569 zł.

W 1978 r. małżonkowie G. kupili traktor marki U. (...) w komplecie z kabiną, Ciągnik był użytkowany we własnym gospodarstwie rolnym. Posiada numer nadwozia (...), numer silnika (...). Po raz pierwszy został zarejestrowany w Urzędzie Gminy w N. pod numerem (...). Badanie techniczne zostało wykonane w dniach 7.04.1997 r., 26.02.1999 r. oraz 04.01.2013 r. kiedy to ciągnik bez zastrzeżeń dopuszczony został do ruchu do dnia 4.01.2015 r. Ciągnik ten wart jest aktualnie 12.500 zł.

Małżonkowie B. i E. G. w trakcie małżeństwa nabyli także samochód marki C. (...), rok prod. 1998, br rej. (...). Samochód ten B. G. (1) sprzedała D. A. w dniu 22.11.2013 r. Zainteresowani byli zgodni co do tego, iż wiarygodność z tytułu sprzedaży tego samochodu wynosi 1000 zł (k. 342v).

A. G. tytułem kosztów pogrzebu E. G. zapłacił: 2.700 zł na rzecz zakładu pogrzebowego, 1.400 zł tytułem wynagrodzenia księdza, 600 zł tytułem wynagrodzenia organisty, 700 zł tytułem wynagrodzenia za obsługę przez kościelnego, oraz sfinansował stypę dla 180 pogrzebników, gdzie koszt za 1 osobę wynosił 25 zł. Zasiłek pogrzebowy w wysokości 3.800 zł pobrała B. G. (1).

B. G. (1) ma 59 lat, zamieszkuje w spadkowym gospodarstwie. Utrzymuje się z renty w wysokości około 800 zł miesięcznie. Leczy się psychiatrycznie, wydaje na leki około 100 zł miesięcznie.

Uczestnik A. G. ma 44 lata, prowadzi działalność gospodarczą.

Uczestnik M. G. (1) ma 36 lat, jest mechanikiem, mieszka w B..

Uczestniczka M. J. ma 34 lata, jest gospodynią domową, mieszka w B..

Uczestnicy D. G. (ma 24 lata), K. G. (ma 29 lat), Z. G. (ma 38 lat), G. G. (1) (ma 33 lata) mieszkają w spadkowym gospodarstwie.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: zeznań wnioskodawczyni (k. 66v, 404); uczestników: A. G. (k. 66v, 380v), M. J. (k. 67, 381), M. G. (1) (k. 67, 381); wyjaśnień Z. G. (k. 67), zeznań świadków: M. C. (k. 99v), A. G. (k. 99v-100), M. G. (2) (k. 100); opinii biegłego M O. (k. 175-177, 331-338, 341v-342)), opinii biegłego M. A. (k.230-233), opinii biegłego E. K. (k. 273-278), opinii M. S. (k. 413-442, 508v-509), częściowo opinii biegłej E. F. (k. 111-154, 203-213, 289-290, 404v-405); kopi umowy dzierżawy z 16.05.2005 r. (k. 172-173), wypisu z rejestru gruntów (k. 9, 10, 62), informacji ze Starostwa Powiatowego w W. mazowieckiem (k. 43- 61), kopi dowodu rejestracyjnego (k. 63), kopi umowy z 22.11.2013 r. (k. 65), akt Sądu Rejonowego w Zambrowie VI Zamiejskowy Wydział Cywilny w W. mazowieckiem sygn. VI Ns 497/13 (k. 3-11, 22), akt uregulowania stanu własności gospodarstwa rolnego (...) 10-23/39/72; akt i dokumentów KW LM1W/00006413/9(k. 3-5, 30).

Sąd zważył, co następuje:

Z chwilą stwierdzenia nabycia spadku przez kilku spadkobierców powstaje między nimi wspólność praw i obowiązków spadkowych, która utrzymuje się do chwili dokonania działu spadku.

Zgodnie z art. 1035 kc w sytuacji gdy spadek przypada kilku spadkobiercom do wspólności majątku spadkowego oraz do działu spadku stosuje się odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych z zachowaniem przepisów tytułu VIII Kodeksu Cywilnego. Powstała w ten sposób wspólność masy majątkowej w postaci spadku nabytego przez kilka osób ma specyficzny charakter. Nie stanowi ona mianowicie współwłasności, której zniesienia można dokonać w trybie przewidzianym w art. 210 kc bądź art. 617 kpc. Do zniesienia tego typu współwłasności konieczne jest zastosowanie przepisów o dziale spadku, w szczególności art. 1035 i następane kc, art. 1070 i następane kc oraz art. 680 kpc (orz. SN z dnia 05.06.1991r., III CRN 125/91, Biuletyn SN z 1991r. Nr 8, s. 13).

Z art. 1037 §1 kc wynika, iż możliwe jest dokonanie działu spadku umowne na podstawie umowy między wszystkimi spadkobiercami bądź sądowe na żądanie któregośkolwiek ze spadkobierców.

Stosownie do art. 684 kpc skład i wartość spadku ulegającego podziałowi ustala Sąd.

W świetle art. 31 §1 krio zasadą jest powstanie między małżonkami z mocy ustawy ustroju wspólności ustawowej, obejmującego przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub jednego z nich. Powstała w ten sposób współwłasność ma charakter współwłasności łącznej, co oznacza iż w czasie obowiązywania wspólności ustawowej żaden z małżonków nie może żądać podziału majątku wspólnego (art. 35 zd. 1 krio). Wobec ustania wspólności ustawowej małżeńskiej wskutek śmierci koniecznym zatem przed dokonaniem działu spadku po zmarłym jest dokonanie podziału majątku wspólnego.

Zgodnie z art. 924 kc otwarcie spadku następuje z chwilą śmierci spadkodawcy, zaś spadkobierca właśnie z tą chwilą nabywa spadek (art. 925 kc). Skład spadku określa się na chwilę otwarcia spadku, zaś następujące po niej działania skutkujące zmianą właścicieli przedmiotów spadkowych nie mają wpływu na skład spadku. W uchwale z dnia 27 września 1974 r. (III CZP 58/74, OSNC z 1975r. Nr 6, poz. 90) Sąd Najwyższy wyraził stanowisko, iż w dziale spadku na podstawie art. 1035 i nast. k.c. stan spadku ustala się według otwarcia

spadku, jego zaś wartość - według cen z chwili dokonania działu.

W niniejszej sprawie poza sporem ostatecznie pozostawała kwestia dotycząca składników majątku podlegającego podziałowi. Nie kwestionowane też było, iż B. i E. małżonkowie G. mieli równe udziały w majątku wspólnym. W skład majątku wspólnego B. i E. małżonków G. wchodziło: prawo własności nieruchomości rolnej położonej we wsi T., gmina N., powiat (...), województwo (...), oznaczonej w ewidencji gruntów jako działki o numerach: 50/2 (o pow. 6.6070 ha), 50/3 (o pow. 0.2990ha); prawo własności nieruchomości rolnej położonej we wsi T., gmina N., powiat (...), województwo (...), oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka o numerze (...) (o pow. 0.9840 ha), dla której Sąd Rejonowy w Wysokiem Mazowieckiem prowadzi księgę wieczystą nr (...), prawo własności traktora marki U. (...), rok prod. 1978, o nr rej. (...); wierzytelność z tytułu sprzedaży prawa własności samochodu marki C. (...), rok prod. 1998; nr rej. (...). W skład spadku po E. G. wchodzi udział ? w majątku opisanym powyżej. Majątek ten stanowi obecnie współwłasność: B. G. (1) z udziałem 35/56 części (1/2 z tytułu majątku wspólnego+7/28 z tytułu spadkobrania po E. G.) oraz A. G., M. G. (1), Z. G., G. G. (1), K. G., D. G., M. J. z udziałem po 3/56 części każdego z nich (udział w majątku spadkowym 1/2z 3/28). Powyższe udziały wynikają także z tego, że nikt z zainteresowanych nie kwestionował równych udziałów małżonków G. w ich majątku wspólnym.

Celem ustalenia rzeczywistej wartości nieruchomości Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu wyceny nieruchomości. Biegła E. F. (2) oszacowała wartość nieruchomości na kwotę ostatecznie 292.000 zł. Biegły M. S. (2) oszacował wartość nieruchomości na kwotę 474.175 zł. Zarówno biegła E. F. (2), jak i biegły M. S. (2) przedstawili podstawy wydanych opinii i je uzasadniali na rozprawach. Oboje biegli to profesjonaliści w reprezentowanych przez nich dziedzinach. Oboje biegli dokonali oględzin przedmiotu wyceny, prawidłowo określili jego stan oraz przedstawili analizę rynku lokalnego. Biegła E. F. (2) przedstawiła transakcje z okresu 2012-2014, zaś biegły M. S. (2) od lipca 2014 do marca 2015 r. W ocenie Sądu bardziej miarodajne dla wyceny przedmiotowych nieruchomości są transakcje przedstawione przez M. S., zważywszy, że jak opiniował ten biegły na rynku nieruchomości niezabudowanych w powiecie (...) w okresie ostatnich 3 lat widoczny jest gwałtowny wzrost cen, co spowodowane jest wysoką wartością

bonitacyjną gleb, jak też rozwiniętym rynkiem z uwagi na działalność Spółdzielni (...). Ustalając zatem wartość spadku na dzień wyrokowania transakcje przedstawione przez M. S. są bardziej aktualne i lepiej odzwierciedlają ceny rynkowe nieruchomości, niż te przedstawione przez biegłą E. F.. Nadto na nieruchomości zabudowanej znajdują się - co nie jest kwestionowane - dom mieszkalny i oboro - stodoła. Oboro-stodoła ma powierzchnię ponad 300m², co wymierzył biegły S. (stodoła 211,5 m²+obora 135m²). Z opinii biegłej E. F. nie wynika, iż biegła ta dokonała pomiaru powierzchni użytkowej budynków, zaś do porównania przyjmuje nieruchomości, gdzie wielkość powierzchni użytkowej budynku wynosi 73,48 m² (nieruchomość A), 57,59 m² (nieruchomość B), 65,14 m² (nieruchomość C), a następnie wielkość powierzchni użytkowej budynku przyjęła jako cechę rynkową. W ocenie Sądu nie może to być miarodajna cecha w okolicznościach rozpoznawanej sprawy. Biegły S. przyjmuje zaś następujące cechy rynkowe: lokalizacja, powierzchnia przeliczeniowa, powierzchnia działki, stan zagospodarowania. Ostatecznie wartość rynkową wylicza jako korektę ceny średniej. Opinie biegłego M. S. - zarówno ta sporządzona na piśmie jak i ustnie - trafiły do przekonania Sądu. Biegły ten dokonując wyceny nieruchomości w podejściu porównawczym metodą korygowania ceny średniej wziął pod uwagę ceny nieruchomości reprezentatywnych, a następnie stosując odpowiednie cechy i ich wagi oszacował wartość nieruchomości na kwotę 474.175 zł. Biegły S. wycenił nieruchomości indywidualnie, dostrzegł jako zaletę nieruchomości m.in. występowanie stawu i pojedynczych drzew i stąd przyjął współczynnik 1.1. Zarówno metoda wyceny, jak i wyjaśnienie podstaw opinii w ocenie Sądu są prawidłowe, a co za tym idzie opinia biegłego S. przedstawia rzeczywistą wartość rynkową wycenianych nieruchomości. Wycenę rynkową dokonanych przez uczestnika A. G. nakładów biegły ten wyliczył na podstawie § 35 Rozporządzenia Rady Ministrów z 21 września 2004 r. w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego na kwotę 15.569 zł. Zakres poczynionych nakładów nie był w sprawie kwestionowany. Odnośnie do wyceny wartości rynkowej tychże nakładów Sąd również podziela opinię biegłego M. S.. Biegła E. F. wyceniła wartość odtworzeniową nakładów na kwotę 65.111 zł. Wskazała, że nakłady nie wpływają na wycenę, bo kupujący za to nie zapłaci. Również biegły S. wartość odtworzeniową nakładów wycenił na podobnym poziomie tj. na kwotę 65.170 zł. Sąd zgadza się jednak z opinią biegłego S., iż rzeczoznawca jest zobowiązany określając wartość rynkową nieruchomości do określenia wartości rynkowej nakładów poniesionych na nieruchomość, chyba że wycenia wartość odtworzeniową nieruchomości kiedy nie ma nieruchomości podobnej do wycenianej, wtedy określa wartość odtworzeniową nakładów. Koszty poniesione na nieruchomość nie muszą odpowiadać wartości rynkowej nieruchomości. Na niektórych rynkach są takie przypadki, że koszt poniesionych nakładów odpowiada ich wartościom, ale są to wyjątkowe przypadki. Biorąc pod uwagę przedstawiony przez biegłego sposób wyliczenia wartości rynkowej nakładów kwota 15.569 zł odzwierciedla tę wielkość.

Wartość rynkową ciągnika marki U. (...) wycenił natomiast biegły M. O. i Sąd podziela jego opinię w całości. Biegły dokonał oględzin przedmiotowego ciągnika i określił jego stan. Do wyceny przyjął przeciętne ceny obowiązujące aktualnie w wolnym obrocie rynkowym tego typu ciągników. Aktualna wartość rynkowa tego typu 35-letniego ciągnika waha się - w zależności od stanu technicznego - w przedziale cenowym 10.000, 10,500 zł, 11.000, 14.000 zł. Z uwagi na poczynione nakłady związane z jego odnowieniem przeciętna wartość rynkowa wynosi 12.500 zł. W związku z faktem, iż szacowany traktor nie był w pełni sprawny biegły przeprowadził kalkulację kosztu naprawy silnika i wymiany opon, z której to kalkulacji wynika, iż wartość 12.500 zł szacowanego ciągnika - wymagającego remontu - jest prawidłowa biorąc pod uwagę wartość tego typu ciągnika w pełni sprawnego pomniejszoną o koszt naprawy silnika i wymiany opon. Uzasadnienie przedstawione przez biegłego, jak też złożona przez niego opinia ustna są przekonywujące, zaś poziom wiedzy tego biegłego i jego profesjonalizm nie może budzić zastrzeżeń.

Sąd podzielił również opinię biegłych M. A., który stwierdził, po przeprowadzonych oględzinach, iż w ostatnim roku na działce nr (...) nie dokonano cięć drzewostanu w związku z tym nie zachodzi konieczność wyliczania drzewostanu. Również świadkowie w osobach: M. C., A. G., M. G. (2) nie potwierdzili faktu wycinki drzewostanu po śmierci E. G.. Natomiast wartość znajdujących na działce drzew rosnących wyliczył biegły E. K. na kwotę 3.366 zł i jego opinię należy podzielić w całości, nie była też ona kwestionowana przez zainteresowanych. Ponieważ biegły S. przy wycenie działki nr (...) występujące zadrzewienie przyjął jako zaletę, natomiast nie wyliczył wartości gruntu i wartości drzewostanu, Sąd uznał za zasadne, iż wartość drzew wyliczona przez biegłego E. K. zwiększa masę spadkową o kwotę 3.366 zł.

W związku z tym co zostało wskazane powyżej Sąd tak przedstawione opinie przez biegłych M. S., M. O., E. K. i M. A. uznał za rzetelne, fachowe oraz sporządzone w oparciu o wiedzę i doświadczenie, w sposób zgodny z obowiązującym prawem.

Wartość wierzytelności z tytułu sprzedaży samochodu marki C. (...) zainteresowani zgodnie przyjęli na kwotę 1000 zł.

Mając powyższe na uwadze wartość przedmiotu postępowania wyniosła 491.041 zł (474.175 zł + 3.366 zł + 1000 zł + 12.500 zł). Rozliczeniu podlegał również nakład poczyniony na nieruchomości przez uczestnika A. G. w kwocie 15.569 złotych, którego wartość należało odjąć od

wartości całego majątku., co dało wartość 475.472 zł (491.041 zł - 15.569 zł).

A zatem wartość udziałów zainteresowanych w majątku wspólnym oraz majątku spadkowym kształtowała się w następujący sposób: B. G. (1) na kwotę 297.170 zł (35/56 z 475.472 zł), zaś każdego z uczestników postępowania na kwotę 25.471,71 zł (3/56 z 475.472 zł), przy czym udział A. G. należało powiększyć o kwotę poczynionego nakładu tj. 15.569 zł, co dało wartość 41.040, 71 zł.

Zwrócić należy uwagę, iż zgodnie z art. 688 kpc do działu spadku stosuje się

odpowiednio przepisy dotyczące zniesienia współwłasności, a w szczególności art. 618 §2 i 3kpc. Odpowiednie stosowanie przepisów dotyczących zniesienia współwłasności uzasadnione jest specyfiką postępowania o dział spadku i odnosi się głównie do zastosowania określonego sposobu zniesienia współwłasności zgodnie z przewidzianą prawem hierarchią sposobów jej zniesienia. Stosownie do art. 622 kpc pierwszeństwo ma dokonanie podziału w oparciu o zgodny wniosek co do sposobu zniesienia współwłasności, jeżeli nie sprzeciwia się prawu, zasadom współżycia społecznego, ani też nie narusza w sposób rażący interesu osób uprawnionych. Do tego sposobu dokonania działu spadku i zniesienia współwłasności powinien nakłaniać współwłaścicieli Sąd w toku postępowania (art. 622 §1 kpc). W przypadku braku podstaw do zniesienia współwłasności na skutek zgodnego wniosku współwłaścicieli wchodzi w grę zniesienie współwłasności przez podział w naturze na części odpowiadające wartością udziałom współwłaścicieli z uwzględnieniem wszelkich okoliczności zgodnie z interesem społeczno - gospodarczym. Różnice wartości wyrównuje się w tej sytuacji przez dopłaty pieniężne (art. 623 kpc). W niniejszej sprawie mamy do czynienia z podziałem majątku wspólnego i działem spadku dotyczącym gospodarstwa rolnego. Jest to szczególny składnik masy spadkowej i jej podział winien nastąpić z uwzględnieniem art. 213 kc i 214 kc i art. 619 kpc.

Jako, że stanowiska zainteresowanych w przedmiotowej sprawie, co do sposobu dokonania działu spadku i podziału majątku wspólnego, były zgodne, Sąd czyniąc zadość ich woli dokonał podziału majątku wspólnego małżonków G. i działu spadku po E. G. w ten sposób, iż całość majątku spadkowego oraz wierzytelność z tytułu sprzedaży samochodu przyznał na rzecz wnioskodawczyni B. G. (1) ze stosowną spłatą na rzecz uczestnika postępowania M. G. (1) w wysokości 25.471,71 zł odpowiadającą przypadającemu mu udziałowi w masie spadkowej. Dostrzec przy tym należy, iż zwrotu nakładów uczestnik A. G. mógłby domagać się jedynie od wnioskodawczyni, uczestnik M. G. (1) otrzymał bowiem spłatę z wartości spadku pomniejszonej o poczynione nakłady. Sąd zgodnie ze stanowiskiem uczestników: A. G., G. G. (1), K. G., D. G., M. J. nie orzekł na ich rzecz spłat od wnioskodawczyni. Sąd powinien zaniechać orzekania o dopłatach, jeżeli uprawnieni współwłaściciele zrzekną się tych świadczeń. Takie zrzeczenie (w formie pisemnej bądź ustnej) należy traktować jako wniosek uczestnika wyrażający jego wolę co do sposobu dokonania podziału w tym zakresie. Biorąc ten sposób wyjścia ze współwłasności, Sąd uznał, iż brakuje jakichkolwiek przeciwwskazań merytorycznych dla wskazanego rozwiązania, a przed wszystkim jest on zgodny z obowiązującymi przepisami prawa.

Przy przyjęciu zatem, że przedmiotem działu spadku i podziału majątku wspólnego jest majątek o wartości 475.472 złotych, (491.041 zł -15.569 zł), a udział M. G. (1) wynosi 3/36, Sąd zasądził na rzecz uczestnika postępowania marka G. tytułem spłaty od wnioskodawczyni kwotę 25.471,71 zł. Opisaną spłatę zasądzono w terminie 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia. Sąd uznał bowiem, że jest to wystarczający okres do pozyskania środków finansowych, zwłaszcza z uwagi na fakt, iż wnioskodawczyni wyrażając wolę przejęcia nieruchomości musiała liczyć

się z obowiązkiem dokonania spłaty w terminie jak najkrótszym, winna była przedsięwziąć kroki w tym kierunku biorąc pod uwagę, iż postępowanie przed Sędem I instancji trwało ponad półtora roku. Powyższe zatem warunki płatności uwzględniają sytuację życiową i możliwości płatnicze uprawnionego oraz zobowiązanej i realizują w pełni ich uzasadnione interesy.

Na wypadek zwłoki w płatności należności zasądzone zostały odsetki ustawowe na podstawie art. 212 § 3 kc w zw. z art. 688 kpc.

Zgodnie z art. 686 k.p.c. postępowaniu działowym sąd rozstrzyga także o istnieniu zapisów zwykłych, których przedmiotem są rzeczy lub prawa należące do spadku, jak również o wzajemnych roszczeniach pomiędzy współspadkobiercami z tytułu posiadania poszczególnych przedmiotów spadkowych, pobranych pożytków i innych przychodów, poczynionych na spadek nakładów i spłaconych długów spadkowych. Roszczenie spadkobiercy z tytułu spłaconych przez niego długów spadkowych do chwili działu obejmuje także traktowane jako dług spadkowy (art. 922 § 3 kc) poniesione przez spadkobiercę stosowne koszty pogrzebu spadkodawcy oraz zaspokojone roszczenia z tytułu zachowków, zapisów i poleceń.

Powszechnie wskazuje się w doktrynie, że pojęcie kosztów pogrzebu spadkodawcy obejmuje wydatki związane z nabyciem miejsca na grób i trumny oraz koszty samej ceremonii pogrzebowej, np. przewóz zwłok z innego kraju do Polski (J. Pietrzykowski, [w:] Resich, Komentarz 1972, t. III, s. 1829; M. Pazdan, [w:] Pietrzykowski, Komentarz 2013, t. II, art. 922, Nb 54; J. Kremis, E. Gniewek, [w:] Gniewek, Komentarz 2011, art. 922, Nb 22; J. St. Piątowski, A. Kawalko, H. Witczak, [w:] System PrPryw, t. 10, 2009, s. 110). Obowiązek zwrotu kosztów pogrzebu temu, kto je poniósł, dotyczy jedynie wydatków już poniesionych. Do kosztów pogrzebu włączyć należy także wydatki na poczęstunek osób biorących udział w pogrzebie, jeśli odpowiada to zwyczajom panującym w danym środowisku i wydatek ten dokonywany jest w zakresie tych zwyczajów (por. wyr. SN z 6.1.1982 r., II CR 556/81, Legalis oraz szerzej J. Kremis, E. Gniewek, [w:] Gniewek, Komentarz 2011, art. 922, Nb 22). W sytuacji gdy do dziedziczenia dochodzi kilku spadkobierców, a koszty pogrzebu pokrył jeden z nich, po stronie tego ostatniego podmiotu powstają roszczenia regresowe do współspadkobierców o zwrot określonych części tych kosztów (por. E. Skowrońska-Bocian, [w:] System PrPryw, t. 10, 2009, s. 598).

Nie kwestionowane w sprawie było, iż wnioskodawczyni B. G. (1) pobierała czynsz dzierżawny za przedmiotowe nieruchomości od dnia otwarcia spadku do dnia 16.05.2015 r. w wysokości 1.381,20 zł rocznie. W okresie od 24.01.2013 r. do 16.05.2015 r. pobrała z tego tytułu kwotę 3.187,38 zł. Nie wykazane zostało w sprawie, iż po 16.05.2015 r. B. G. (1) pobierała pożytki ze spadkowych nieruchomości. Z pisma z 1.09.2015 r. wynika zaś, że umowa dzierżawy nie została przedłużona i wnioskodawczyni po 16.05.2015 r. nie czerpie z tego tytułu pożytków. Wobec powyższego Sąd zasądził od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika marka G. kwotę 170,75 zł (3/56 z 3.187,38 zł) z tytułu zwrotu części pobranych pożytków. Na wypadek zwłoki w płatności należności zasądzone zostały odsetki ustawowe na podstawie art. 212 § 3 kc w zw. z art. 688 kpc. Nie kwestionowane w sprawie było również, iż uczestnik A. G. poniósł koszty pogrzebu E. G. oraz, że zasilek pogrzebowy z tytułu śmierci męża w wysokości 3.800 zł pobrała B. G. (1). Uczestnik A. G. zeznał, iż w związku z pogrzebem ojca zapłacił za posługę księdzu 1400 zł, za obsługę przez kościelnego 700 zł, za prace organisty 600 zł, stypa została zorganizowana na 180 osób a koszt za jedną osobę wyniósł 25 zł. Uczestniczka M. J. zeznała, iż pomagała bratu A. w załatwianiu spraw związanych z pogrzebem ojca. Brat A. zapłacił za obsługę pogrzebu przez firmę pogrzebową 2.700 zł, ksiądz kosztował 1300-1400 zł, organista 600-700 zł, poczęstunek był zorganizowany na 180 osób, gdzie za 1 osobę płacił się 25-28 zł. Uczestnik M. G. (1) przyznał, że na stypie było 180 osób. Biorąc pod uwagę powyższe Sąd uznał za wiarygodne powyższe zeznania i przyjął, iż za poczęstunek A. G. zapłacił 4.500 zł (180 * 25 zł), za obsługę pogrzebu 5.400 zł (2700 zł + 1400 zł + 600 zł + 700 zł), co łącznie daje kwotę 9.900 zł, którą należy pomniejszyć o kwotę 3.800 zł z tytułu pobranego zasiłku pogrzebowego. Mimo iż kwotę zasiłku pogrzebowego pobrała wnioskodawczyni, to biorąc pod uwagę cel tego świadczenia, w ocenie Sądu należało tę kwotę uwzględnić w rozliczeniu, a ewentualne roszczenia w tym zakresie uczestnik A. G. mógł zgłaszać do wnioskodawczyni. W związku z powyższym Sąd zasądził od uczestnika M. G. (1) na rzecz uczestnika A. G. kwotę 326,78 zł (3/56 z 6.100 zł) wraz z

ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia uczestnikowi M. G. (1) pisma z 3.03.2015 r. zawierającego przedmiotowe żądanie (k. 378).

Nie został zaś w sprawie wykazany fakt jak i wysokość darowizny, o której rozliczenie wnosił uczestnik M. G. (1) (k. 405v).

Reasumując o powyższym orzeczono mając na uwadze art. 567 § 3 kpc, art. 624kpc, art. 688 kpc, w zw. z art. 686 kpc w zw. z art. 212 kc.

Orzekając o kosztach Sąd uznał, że zainteresowani powinni w nich partycypować stosownie do swych udziałów w majątku objętym wnioskiem, albowiem udziały te odzwierciedlają ich stopień zainteresowania rozstrzygnięciem sprawy (art. 520 § 1 kpc). Wydatki w sprawie wyniosły 12.228,90 zł (27,65 zł k. 96+ (...),49 zł +471,88 zł+503,08 zł +707,70 zł+289,79 zł+4920,87 zł+113,44 zł). Wnioskodawczyni uiściła kwotę 1000 zł tytułem opłaty od wniosku. Mając na uwadze wysokość udziałów zainteresowanych Sąd zasądził od uczestników: A. G., M. G. (1), Z. G., G. G. (1), K. G., D. G., M. J. na rzecz wnioskodawczyni B. G. (1) kwoty po 53,57 zł tytułem zwrotu części kosztów sądowych (3/56 z 1000 zł) oraz na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Wysokiem Mazowieckiem od wnioskodawczyni B. G. (1) kwotę 7.643,06 zł (35/56 z 12.228,90 zł) oraz od uczestników: A. G., M. G. (1), Z. G., G. G. (1), K. G., D. G., M. J. kwoty po 655,11 zł (3/56 z 12.228,90 zł) - tytułem zwrotu nieuiszczonych kosztów sądowych. Pozostałe koszty związane ze swym udziałem w sprawie zainteresowani powinni ponieść we własnym zakresie (art. 520§1 kpc).